

ทุเรียนกรุงชิงอนาคตไกลเกษตรไทยสู่ตลาดต่างแดน

Durian Krung Ching, the future of agriculture, Thailand to foreign markets

จรุ ถิ่นพระบาท

Jaru Thinphabat

บทคัดย่อ

การส่งออกทุเรียนของไทยได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากความต้องการการบริโภคทุเรียนในตลาดการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะจากตลาดนำเข้าของจีนที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ส่งผลต่อการปรับตัวของราคาทุเรียนทั้งในตลาดส่งออกและตลาดภายในประเทศของไทย ราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นได้สร้างแรงจูงใจต่อการขยายพื้นที่การเพาะปลูกและผลผลิตทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อีกทั้งยังมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกสู่แหล่งผลิตใหม่ๆ เช่น กัมพูชา เวียดนาม และเมียนมา ซึ่งแม้ว่าในขณะนี้การเพิ่มขึ้นของอุปทานผลผลิตโดยรวมจะยังไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด แต่เป็นที่ห่วงเกรงกันว่าภายในทศวรรษหน้าการขยายตัวของผลผลิตทุเรียนจะมีมากขึ้น หากปัจจัยทางด้านอุปสงค์ทุเรียนในตลาดการค้าโลกมีข้อจำกัดเกิดขึ้นแล้วย่อมจะส่งผลกระทบต่อราคา ตลอดจนรายได้ของเกษตรกรตามมา ในบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิต กลยุทธ์การรับซื้อทุเรียน การเข้ามาของพ่อค้าต่างชาติ “ล้งจีน” มาตรฐานของโรงคัดบรรจุสินค้าเกษตร (Good Manufacturing Practices for packing House of Fresh Fruits and Vegetables : GMP) และเกษตรกรผลิตให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) เพื่อให้การผลิตและการส่งออกทุเรียนของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนกรุงชิงมีคุณภาพสู่ตลาดการค้าทุเรียนทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศสามารถผลิตทุเรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานการส่งออก รวมถึงได้เปรียบคู่แข่งขัน สร้างความพึงพอใจแก่ผู้บริโภคเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : ทุเรียน, กรุงชิง

Abstract

Thai durian exports have grown rapidly. Due to the demand for durian in the international trade market Especially due to the exponential increase in China's import market. This affects the adjustment of durian prices in both export and domestic markets of Thailand. Rising prices have created incentives for expanding cultivation areas and production both in Thailand and abroad such as Malaysia. Indonesia and the Philippines Plantation areas have also been expanded to new production sites such as Cambodia, Vietnam and Myanmar, although at this time the increase in total product supply has not yet increased significantly. But it is feared that within the next decade the growth of durian production will increase. If there are restrictions on durian demand in the world trade market, it will affect the price. As well as the income of farmers accordingly In this article, the objective is to present an introduction to the production situation. Strategy for buying durian The entry of foreign merchants, "Lhong China", the standard of the agricultural packing house (Good Manufacturing Practices for packing House of Fresh Fruits and Vegetables (GMP)) and farmers produce quality according to good agricultural standards. To make the production and export of durian for farmers, Krung Xing Durian farmers have quality to the durian trading market, both domestic and foreign markets, capable of producing quality durian according to export standards Including the advantage of competitors Satisfy the consumer, is the real market demand.

Keywords : Durian, Krung Ching

บทนำ

ทุเรียนเป็นสินค้าเกษตร ที่สร้างมูลค่าให้กับเกษตรกรก่อเกิดรายได้เป็นที่พอใจของชาวสวน และเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทยโดยไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกทุเรียนเป็นอันดับ 1 ของโลก โดยปี 2562 ไทยส่งออกทุเรียน มีปริมาณการส่งออกจำนวน 655,361.70 ตัน มูลค่า 1,464.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 75.22 ของมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดของโลก ซึ่งปริมาณและมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดของไทย เพิ่มขึ้นสูงกว่าในปี 2561 ถึงร้อยละ 54.57 ซึ่งตลาดหลักสำคัญของไทย คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน ไทยส่งออกทุเรียนไปยังจีนแผ่นดินใหญ่ คิดเป็นมูลค่าราว 1,020 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือราว 30,170 ล้านบาท คิดเป็น 73% ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ขยายตัวกว่า 140% เมื่อเทียบกับปี 2562 หากพิจารณาด้านราคา ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยสูงขึ้นทุกปี โดยในปี 2560 เกษตรกรขายได้ในราคา 71.81 บาท ในปี 2561 เกษตรกรขายได้ในราคา 78.16 บาท และในปี 2562 เกษตรกรขายได้ในราคา 99.86 บาท (ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) ในส่วนของพื้นที่ปลูกทุเรียนมีการขยายพื้นที่ในการปลูกทุเรียนของเกษตรกรสูงขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. 2561 มีพื้นที่ที่ให้ผลผลิตจำนวน 676,160 ไร่ ผลผลิต 760,353 ในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่ที่ให้ผลผลิตจำนวน 726,475 ไร่ ให้ผลผลิต 1,013,741 ให้ผลผลิตเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2561 จำนวน 253,388 ตัน และในปี 2563 ในช่วง 6 เดือนแรกขยายพื้นที่ ในการปลูกทุเรียน เป็นจำนวน 755,000 ไร่ และคาดว่า จะมีการขยายพื้นที่ปลูกอย่างต่อเนื่อง ด้านการตลาดทุเรียนให้ผลผลิต ทุเรียนพันธุ์กระดุม พันธุ์ชะนี จะออกก่อนในช่วงกลางเดือนมีนาคม ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว ออกหลังในช่วงเมษายนถึงพฤษภาคม การซื้อ-ขายผ่านพ่อค้าคนกลางมากที่สุดร้อยละ 68.75 รองลงมาเป็นบริษัท ร้อยละ 14.58 ในพื้นที่ผลิตเป็นแบบขายส่งเป็นส่วนใหญ่มี 2 เกรด คือ เกรดส่งออกและเกรดคละ ผลผลิตส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศร้อยละ 30.00 และส่งออกต่างประเทศร้อยละ 70.00 จากที่ผลิตได้ 1,133,000 ตัน (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ,2563) ปัจจุบันนายทุนชาวจีนได้เข้ามาเปลี่ยนแปลง การรับซื้อทุเรียนโดยเข้ามาตั้งโรงคัดบรรจุทุเรียน หรือที่เรียกกันว่า “ล้าง” หรือ ล้างจีน การรับซื้อทุเรียนกำลังถูกแทรกแซงจากกลุ่มทุนต่างประเทศในการเข้ามาเหมาซื้อถึงสวนทำให้ราคาทุเรียนสูงขึ้นส่งผลให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกทุเรียน (อรรธรณ วัฒนยมนาพร, 2562) มี การโค่นยางพาราและหันมาปลูกทุเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ

แต่ในอนาคตหากปล่อยให้พ่อค้าต่างชาติเข้ามาครอบงำอาจเกิดการผูกขาดการซื้อขายและกำหนดราคาส่งผลให้การส่งออกทุเรียนอาจประสบปัญหาวิกฤตได้ทางหน่วยงานภาครัฐควรมีแนวทางการจัดการทุเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการส่งออกมีความพร้อมส่งไปยังตลาดปลายทางในประเทศต่าง ๆ ในสภาพที่เป็นที่ยอมรับของตลาด เพื่อหยุดยั้งการผูกขาดทางการค้าและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

กรุงชิงแหล่งทรัพย์ในดิน สิ้นในน้ำ

กรุงชิงเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในหุบเขา ที่มีภูเขาล้อมรอบ ตั้งอยู่ในอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เรียกกันว่า “อ่าวกรุงชิง” ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูง สลับกับภูเขาสูงในเขตอุทยานแห่งชาติเขาลง และอุทยานแห่งชาติเขานัน มีป่าไม้อันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหลายสาย ทำให้ตำบลกรุงชิงเป็นที่รู้จักของผู้คนโดยทั่วไป เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่ยังคงอุดมสมบูรณ์ เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ บุคคลภายนอกต่างยกย่องว่าตำบลกรุงชิง “มีทรัพย์ในดิน มีสิ้นในน้ำ” (องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง) และท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อม แต่ในส่วนของตำบลกรุงชิงยังคงความหลากหลายของธรรมชาติไว้ได้ จึงปรากฏเห็นวิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ท่ามกลางความหลากหลายแห่งธรรมชาติ ภูมิปัญญา และทุน มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 227,805 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศพื้นที่ตำบลกรุงชิงเป็นพื้นที่ในหุบเขา มีภูเขาล้อมรอบ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงสลับ ภูเขาสูงในเขตอุทยานแห่งชาติเขาลงและอุทยานแห่งชาติเขานัน มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ส่งผลให้มีสภาพอากาศเย็นตลอดปี สภาพอากาศ เหมาะสมอย่างยิ่งในการปลูกทุเรียน เพราะเป็นที่ราบสูง ความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุในดินมีมากทำให้ทุเรียนโตเร็วให้ผลผลิตเร็วกว่าพื้นที่อื่น ๆ โดยปกติทุเรียนจะให้ผลผลิตเมื่ออายุ 6-7 ปี แต่ที่ตำบลกรุงชิงจะเริ่มให้ผลผลิตตั้งแต่อายุ 4 ปี จากการให้สัมภาษณ์ของนายสุรียา ถิ่นพระบาท เกษตรชาวสวนทุเรียนกรุงชิง และด้วยราคาขายของทุเรียนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี จึงเป็นที่สนใจของเกษตรกรที่หันมาทำสวนทุเรียนกันมากขึ้น สำหรับพันธุ์ทุเรียนที่เกษตรกรชาวสวนทุเรียนกรุงชิงนิยมปลูก คือ พันธุ์หมอนทอง ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่มีกลิ่นไม่แรงมาก รสชาติอร่อย หอมหวานมัน และมีสารต่อต้านอนุมูลอิสระมากกว่าสายพันธุ์อื่น ๆ ทุเรียนหมอนทองที่ดีจะต้องมีผลขนาดใหญ่รูปร่างหนามแหลมตรง น้ำหนักประมาณ 3-4 กิโลกรัม เนื้อละเอียด และแห้ง ไม่แฉะติดมือ มีสีเหลืองอ่อน เมล็ดเล็กและลีบ

ที่สำคัญต้องมีรสชาติที่ไม่หวานจนเกินไป คนส่วนใหญ่ นิยมเลือกทุเรียนหมอนทองแบบกรอบนอก นุ่มใน จะไม่มีกลิ่นแรงมากและด้วยพื้นที่ตำบลกรุงชิงเป็นพื้นที่ หุบเขาทำให้เกษตรกรสามารถผลิต ทุเรียนนอกฤดูกาลได้ ทำให้เกษตรกรสามารถกำหนดให้ทุเรียนให้ผลผลิตได้ในทุกฤดูกาลส่งผลให้ เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาสูง สร้างรายได้เป็นที่พอใจให้กับชาวสวนทุเรียนกรุงชิง โดยเป็นที่ทราบกันดีว่าทุเรียนจัดเป็นผลไม้ที่ให้ พลังงานสูงมาก (ประมาณ 150 กิโลแคลอรีต่อ 100 กรัม ของน้ำ หนักสด) เนื่องจากมีคาร์โบไฮเดรต (27.1 ± 1.6 กรัม ต่อ 100 กรัมของน้ำ หนักสด) และไขมัน (5.3 ± 0.4 กรัม ต่อ 100 กรัมของน้ำ หนักสด) เป็นส่วนประกอบ ในปริมาณสูง ทุเรียนมีกรดไขมันทั้งที่เป็นแบบกรด ไขมันอิ่มตัว และกรดไขมันไม่อิ่มตัวเป็นส่วนประกอบ เช่น n-3 fatty acids^{18,19} นอกจากนี้ทุเรียนยังมีเส้นใย อาหาร (3.2 ± 0.3 กรัม ต่อ 100 กรัมของน้ำ หนักสด) โปรตีน (1.4 ± 0.1 กรัม ต่อ 100 กรัมของน้ำ หนักสด)¹⁷ ในส่วนของเกลือแร่ทุเรียนมี โพแทสเซียมค่อนข้างสูง (201.2 ± 13.7 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัมของน้ำ หนักสด) และมีโซเดียมต่ำ (2.1 ± 0.1 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัมของ น้ำ หนักสด) โดยมีปริมาณของเกลือแร่ที่เรียงลำดับ จากมากไปน้อย ดังนี้โพแทสเซียม แคลเซียม แมกนีเซียม โซเดียม และเหล็ก แมงกานีส สังกะสี ทองแดง²⁰ ที่สำคัญทุเรียนมีสารซึ่งมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระหลายชนิด เช่น สารที่คล้ายคลึงวิตามิน อี(vitamin E analogues) กรดแอสคอร์บิก (ascorbic acid)²¹ และโพลีฟีนอล (2.58 มิลลิกรัม ของ gallic acid ซึ่งเท่าเทียมต่อกรัม ของน้ำ หนักแห้ง)⁶ โดยสารสำคัญดังกล่าวมีในปริมาณ ที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับผลไม้ชนิดอื่น โดยพบ phenolic acids เช่น caffeic acid, p-coumaric, sinamic และ vanillic และมีฟลาโวนอยด์เช่น quercetin, morin, myricitin, apigenin และ kaempferol^{2,5,6,20,22} โดยเฉพาะ caffeic acid และ quercetin เป็นสารสำคัญหลักที่มี ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระในทุเรียนสุก (ภักดี เสริมสรรพสุข, 2556) และมีแนวโน้มในการขยายพื้นที่ในการ ปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นในปริมาณมากทำให้อนาคตทุเรียนกรุงชิงจะเป็นทุเรียนที่เป็นที่รู้จักในทั้งใน ประเทศและต่างประเทศอย่างแน่นอน

ทุเรียนราชาแห่งผลไม้

ทุเรียน “Durian” ราชาแห่งผลไม้ เป็นที่รู้จักในโลกตะวันตกมาประมาณ 600 ปีมาแล้ว ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 นักธรรมชาติวิทยาชาวอังกฤษ อัลเฟรด รัสเซล วอลเลซ ได้พรรณนาถึง ทุเรียนว่า “เนื้อในมันเหมือนคัสตาร์ดอย่างมาก รสชาติคล้ายอัลมอนด์” นายบดินทร์ ขาตะเวท

นักวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ถือว่าเป็นผลไม้สำคัญของประเทศไทยที่นอกจากบริโภคในประเทศแล้ว ยังสามารถส่งออกทำรายได้ให้กับประเทศในแต่ละปีจำนวนมาก โดยในปี 2562 การส่งออกทุเรียนสด มีปริมาณ 655,361.7 ตัน และมีมูลค่า 45,682.38 ล้านบาท แหล่งปลูกทุเรียนสำคัญของโลกส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ประเทศกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ไทย เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และถือว่าไทยเป็นแหล่งผลิตอันดับ 1 ของโลก โดยในปี 2562 ผลผลิต ทุเรียนของไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 1,017,097 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่มีผลผลิต 759,828 ตัน ซึ่งเป็นผล มาจากการขยายพื้นที่เพาะปลูก มีการดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษามากขึ้น สภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวย ทำให้มี ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น การปลูกทุเรียนจะเริ่มให้ผลผลิตตั้งแต่ปีที่ 6-7 เป็นต้นไป โดยทุเรียนที่เพาะปลูกในประเทศไทยมีหลากหลายสายพันธุ์มากกว่า 100 พันธุ์แต่มีพันธุ์ที่เป็นที่นิยมปลูกในปัจจุบัน คือพันธุ์ หมอนทอง ชะนี ก้านยาว สำหรับการบริโภคและการค้า และได้รับการ ส่งเสริมประมาณ 5 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว พันธุ์พวงมณี พันธุ์ชะนีและพันธุ์กระดุม นอกจากนี้ ยังมีพันธุ์ทุเรียนที่เรียกได้ว่าเป็นสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) ได้แก่ ทุเรียนนนท์ ทุเรียนป่าละอู ทุเรียนปราจีน ทุเรียนหลงลับแลอุตรดิตถ์ ทุเรียนหลินลับแลอุตรดิตถ์ ทุเรียน ภูเขาไฟศรีสะเกษ ทุเรียนในวงระนอง ทุเรียนสาธิตกาฬงา เป็นต้น และรวมถึงทุเรียนพันธุ์พื้นบ้านอีกหลากหลายชนิด ซึ่งส่วนใหญ่พบมากในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง หรือพื้นที่สามจังหวัดชายแดน (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ชาวสวนหันมาปลูกทุเรียนเชิงเดี่ยวแทนที่ทุเรียนบ้านที่มีราคาถูก ทำให้พันธุ์ ทุเรียนบ้านเริ่มหายไป จึงสมควรมีการอนุรักษ์พันธุ์ทุเรียนบ้านเพื่อให้คงอยู่ต่อไป สำหรับตำบลกรุงชิง นายประพันธ์ แดงพรหม ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบล กรุงชิง เกษตรกรดีเด่น สาขาไม้ผล ปี 2557 ซึ่งผลิตทุเรียนนอกฤดูมานานนับ 10 ปี และเป็น ประธานกลุ่มผลิตทุเรียนเพื่อการส่งออกตำบลกรุงชิง เล่าให้ฟังว่า การผลิตทุเรียนหมอนทองนอก ฤดูเพื่อการส่งออก ตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเฉพาะการผลิต ทุเรียนนอกฤดูกัลปัญหาที่พบในภาคใต้ซึ่งมีฝนตกชุก คือปัญหาทุเรียนมีการแตกยอดอ่อนและ สลัดผลอ่อนทิ้ง เมื่อทุเรียนแตกยอดอ่อนจะมีการให้ปุ๋ยเพื่อหยุดการแตกยอดอ่อน ผลที่ได้คือ ทุเรียนไม่ทิ้งผลอ่อน แต่หลังจากเก็บผลแล้ว ต้นจะไม่สมบูรณ์ อ่อนแอ โรคเข้าทำลายได้ง่าย เป็นต้น ยาก แต่วิธีที่กลุ่มใช้ในการผลิตทุเรียนนอกฤดูแตกต่างกัน มีบริษัทส่งออกเข้ามารับซื้อผลผลิต

ตลอดจนการจัดการถึงสวน ได้แก่ บ.ชินตงหยวน บ.วรรัตน์เฟรชฟู้ด เป็นต้น ตลาดหลักที่ส่งออก ได้แก่ จีน ไต้หวัน อินโดนีเซีย ช่วงผลผลิตออกสู่ตลาด คือเดือนพฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี

ปี 2562 ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกทุเรียนทั่วประเทศรวม 937,607 ไร่ โดยมีเนื้อที่ให้ผล 724,730 ไร่ และมีผลผลิตรวม 1,017,097 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,403 กิโลกรัม/ไร่ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2553 (ระยะ 10 ปีที่ผ่านมา) พบว่า พื้นที่เพาะปลูกทุเรียน มากที่สุด อยู่ในภาคใต้รองลงมา คือ ภาคตะวันออก ภาคเหนือ และภาคกลาง แต่ พื้นที่ที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงที่สุด คือ ภาคตะวันออก รองลงมาคือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาค กลาง และภาคเหนือ ตามลำดับ จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด 10 อันดับแรกคือ จันทบุรี(225,273 ไร่) รองลงมา ชุมพร (192,685 ไร่) ระยอง (73,650 ไร่) ยะลา (67,164 ไร่) นครศรีธรรมราช (65,495 ไร่) อุตรดิตถ์ (41,592 ไร่) ตราด (40,439 ไร่) ระนอง (39,184 ไร่) นราธิวาส (30,803 ไร่) และสงขลา (15,456 ไร่) ตามลำดับ จังหวัดที่มีผลผลิตมากที่สุด 10 อันดับแรก คือ จันทบุรี(339,292 ตัน) รองลงมา ชุมพร (277,729 ตัน) ระยอง (108,093 ตัน) ตราด (48,158 ตัน) นครศรีธรรมราช (47,855 ตัน) สุราษฎร์ธานี (45,825 ตัน) ยะลา (42,053 ตัน) ระนอง (28,854 ตัน) อุตรดิตถ์ (22,837 ตัน) และนราธิวาส (14,023 ตัน) สถานการณ์การผลิตทุเรียนในไทยปี 2563 คาดว่าจะมีเนื้อที่การปลูกทุเรียนให้ผล 755,000 ไร่ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.93) ให้ผลผลิต 1,133,000 ตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.76) และผลผลิตต่อไร่ 1,500 กิโลกรัม (เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.53) (ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ) ทั้งนี้ เนื่องจากทุเรียนที่ปลูก ในปี 2558 จะเริ่มให้ผลผลิตเป็นปีแรก โดยมีการขยายเนื้อที่ปลูกทุเรียนของเกษตรกรแทนพืชอื่น เช่น เงาะ ลองกอง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น และหากสภาพภูมิอากาศปี 2563 เอื้ออำนวย ก็จะส่งผลให้ ผลผลิตรวม และผลผลิตต่อไร่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในราคาดี ทำให้มีการบำรุงดูแลรักษาสวนทุเรียนมากขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,2563)

โรงคัดบรรจุ (Packing House)

โรงคัดบรรจุ (Packing House) ตามคำนิยามของมาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด (Good Manufacturing Practices for packing House of Fresh Fruits and Vegetables : GMP) ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์หมายถึง อาคารหรือสถานที่สำหรับจัดการผักและผลไม้สดหลังการ

เก็บเกี่ยวตั้งแต่การรับวัตถุดิบไปจนถึงขนส่ง ทั้งนี้มาตรฐานสินค้าเกษตรว่าด้วยการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุผัก และผลไม้สดได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตั้งแต่การรับวัตถุดิบ การจัดเตรียม คัดเลือก ตัดแต่ง บรรจุ เก็บรักษา และขนส่ง เพื่อให้ได้ผักและผลไม้ที่ปลอดภัย มีคุณภาพเหมาะสมเพื่อการจำหน่าย โดยมีเกณฑ์ กำหนดและวิธีตรวจประเมินในด้านต่าง ๆ คือ สถานประกอบการ การควบคุมการปฏิบัติงาน การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล สุขลักษณะส่วนบุคคล การขนส่ง ฉลากผลิตภัณฑ์และการฝึกอบรม ผู้ปฏิบัติ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ออนไลน์, ๒๕๕๓) ซึ่งในปัจจุบันนโยบายของรัฐที่จะเข้ามาให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ประกอบการยังขาดการบูรณาการของการทำงานที่ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่และยังขาดถึงความต่อเนื่องในกระบวนการบริหารจัดการทำให้เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบได้

โดยปัจจุบัน ผลกระทบจากการเข้ามาทำธุรกิจรับซื้อผลไม้ของล้งจีนที่มีต่อราคาทุเรียนพบว่า ในระยะสั้นเป็นผลดีต่อเกษตรกรชาวสวน เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนและสามารถรับเงินสดได้ทันทีจาก การขายและมีทางเลือกในการขายผลผลิตได้มากขึ้น ส่งผลให้ราคาผลไม้ดีขึ้นตามปริมาณความต้องการของตลาด โดยเฉพาะตลาดในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนทำให้เศรษฐกิจการส่งออกของผลไม้ไทยดีขึ้น แต่ในระยะยาว คาดว่า ผลกระทบทางลบที่จะเกิดขึ้น คือ เกิดการผูกขาดในเรื่องการกำหนดราคาสินค้า เนื่องจากเกษตรกรจะไม่ สามารถต่อรองราคาสินค้าได้ เพราะได้มีการทำสัญญาซื้อไว้ล่วงหน้ากับล้งจีนแล้ว ถึงแม้ว่าราคาในตลาดจะสูงขึ้นกว่า ที่ตกลงไว้และผลไม้ของเกษตรกรจะมีคุณภาพดีก็ตาม สำหรับการรับซื้อผลไม้ทุเรียน พบว่า ล้งจีนรับซื้อทุเรียน “แบบคว่ำหนาม” ซึ่งเป็นการรับซื้อทุเรียนทุกขนาดแบบเหมาสวน ส่งผลให้มีการตัดทุเรียนอ่อนไปจำหน่ายด้วย ทำให้ภาพลักษณ์ของ ผลไม้ไทยเสียหายและถูกส่งคืนกลับ ซึ่งเป็นการทำลายตลาดผลไม้ไทยในระยะยาวและด้วยเงินทุนที่จะรับซื้อทุเรียนต้องใช้เงินลงทุนสูงทำให้พ่อค้าบางรายหันไปเป็นตัวแทนของล้งจีนทำให้ล้งจีนได้กำไรสูงเพราะล้งไทยเริ่มไม่มีเงินทุนมากพอที่จะรับซื้อผลผลิต อย่างไรก็ตาม ข้อดีของล้งจีน คือ ในระยะสั้นเกษตรกรได้รับเงินสดจากการขายผลผลิตและมีทางเลือกใน การขายผลผลิตมากขึ้น แต่มีข้อพึงระมัดระวังในระยะยาว คือ เกิดการผูกขาดในเรื่องการกำหนดราคาสินค้า และการ ตัดทุเรียนอ่อนไปจำหน่าย เพราะเป็นการรับซื้อแบบคว่ำหนาม แนวทางการบริหารจัดการการรวบรวมผลไม้ที่เหมาะสม เกษตรกรชาวสวนควรผลิตให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการเกษตรที่ดี(Good Agricultural Practice: GAP) และไม่ควรถัดทุเรียน

อ่อนจำหน่ายเกษตรกรชาวสวนควรรวมตัวกันผลิต และขายในลักษณะรูปแบบสหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่ม วิสาหกิจ เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองในการขายสินค้า เพราะการรวมกลุ่มจะทำให้ล้งจีนไม่สามารถเข้าแทรกแซงได้ เพื่อเป็นการตัดสายป่านของล้งจีน และช่วยล้งไทยให้ยังสามารถทำธุรกิจรวบรวมผลไม้ได้ต่อไป.2 สถาบันการเกษตร 1) ควรเปิดเว็บไซต์เพื่อการจำหน่ายผลไม้ออนไลน์หรือ e-commerce 2) ควรสร้างโรงคัดบรรจุผลไม้เพื่อให้ได้ผลผลิตตามความต้องการของตลาด และได้ตามมาตรฐานการส่งออก หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถดำเนินธุรกิจส่งออกทุเรียนได้และควรมีการควบคุมการเข้ามาดำเนินธุรกิจของพ่อค้าต่างชาติที่เข้าทำการค้าทุเรียนในประเทศไทยเพื่อให้ตลาดการค้าทุเรียนในอนาคตไม่มีการผูกขาดเกิดการแข่งขันอย่างเสรีและส่งผลดีต่อเกษตรกรในอนาคต

สถานการณ์การส่งออกทุเรียนในปัจจุบัน

ทุเรียนสด มีสัดส่วนการส่งออก 69% ของการส่งออกผลไม้สดทั้งหมดของไทย ซึ่งในช่วงครึ่งปีแรก (มกราคม-มิถุนายน 2563) ไทยส่งออกทุเรียนสดไปตลาดโลกถึง 1,411 ล้านเหรียญสหรัฐ ขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปี 2562 ถึง 73% โดยจีนถือเป็นตลาดส่งออกอันดับหนึ่งของไทย มีมูลค่า 1,022 ล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนแบ่งตลาด 73% ของการส่งออกทุเรียนสดทั้งหมด ขยายตัวกว่า 140% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2562 ตามด้วยฮ่องกง มูลค่า 207 ล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนแบ่งตลาด 15% ขยายตัว 34% และอาเซียน มูลค่า 164 ล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนแบ่งตลาด 12% ขยายตัว 25% (เวียดนามเป็นตลาดส่งออกหลัก) ปี 2561 จีนเข้มงวดจริงจังกับมาตรฐานทุเรียนผลสดจากไทยถึงกับให้ไทยเข้มงวดในการออกใบสุขอนามัยพืช เนื่องจากตรวจพบแมลงศัตรูพืช (เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย หนอนเจาะเมล็ด) และปริมาณยาต่าง ๆ ที่เกินมาตรฐาน ซึ่งจีนเตือนมาเป็นระยะ ๆ กว่า 1,000 ครั้ง ถึงเวลาแล้วที่สวนทุเรียนของเกษตรกรต้องมี GAP (Good Agricultural Practice : GAP) และโรงคัดบรรจุต้องมีมาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practice : GMP) เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับทุเรียนที่มีปัญหาและเพื่อรับรองมาตรฐานทุเรียนไทยที่ส่งออกตลาดต่างประเทศที่มีคุณภาพเพื่อแสดงศักยภาพของทุเรียนไทยที่มีคุณภาพมาตรฐานเหนือกว่าประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนในตอนนี้ ซึ่งอนาคตอันใกล้จะเป็นคู่แข่งสำคัญ

การส่งออกทุเรียนจากไทยไปจีน (กรมวิชาการเกษตร, 2556) ไม่ผ่านประเทศที่สาม อ้างอิงพิธีสารระหว่างกระทรวงเกษตร และสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงควบคุมคุณภาพและตรวจสอบกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ว่าด้วยข้อกำหนดด้านการกักกันโรคและตรวจสอบสำหรับสินค้าผลไม้เมืองร้อนที่ส่งออกจาก ประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดให้ทุเรียน (Duriozibethinus) ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการนำเข้า ดังนี้ 1. ทุเรียนต้องปลอดจากศัตรูพืชควบคุมของจีน 2. ต้องมาจากสวนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) และโรงคัดบรรจุที่ ผ่านการรับรองคุณภาพและมาตรฐานตามระบบการผลิตที่ดี (GMP) 3. ต้องไม่มีดิน ใบ และกิ่ง 4. ภาชนะบรรจุต้องใหม่ สะอาด และติดฉลากโดยแสดงรายละเอียด ดังนี้ ชื่อผู้ส่งออก ชื่อผลไม้ หมายเลขทะเบียนสวน หมายเลขทะเบียนโรงคัดบรรจุวันที่ผลิต ระบุข้อความ “Export to the People’s Republic of China” เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาจีน 5. ทุเรียนต้องกำกับด้วยใบรับรองสุขอนามัยพืชและระบุข้อความรับรองพิเศษ “This fruit is in compliance with the Protocol on Inspection and Quarantine Conditions of Tropical Fruits to be Exported from Thailand to China”

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ใช้กับผลทุเรียน พันธุ์ที่ผลิตเป็นการค้า เพื่อนำมาบริโภคสด มีคุณภาพที่ดีที่สุดมีลักษณะหนามสมบูรณ์จำนวนพุ่มสมบูรณ์ ไม่น้อยกว่า 4 พู ไม่มีตำหนิ และไม่มี ความผิดปกติด้านรูปร่างทุเรียนที่เสียไป ต้องเป็นทุเรียนทั้งผลที่มีข้อผล ตรงตามพันธุ์ สด สะอาด ปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้ ไม่มีรอยแตกที่เปลือก ไม่มีศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อลักษณะ ภายนอกของผลทุเรียน ไม่มีร่องรอยความเสียหาย ไม่มีความผิดปกติของเนื้อ ได้แก่ แก่น เต้าเผา ไล่ชิม ขนาดผลทุเรียนขนาดผลที่เป็นพันธุ์ทางการค้าทั่วไป ควรมีน้ำหนักต่อผล ดังนี้

1) พันธุ์ชะนี ไม่น้อยกว่า 1.5 กิโลกรัม/ไม่มากกว่า 4.5 กิโลกรัม 2) พันธุ์หมอนทอง ไม่น้อยกว่า 1.5 กิโลกรัม / ไม่มากกว่า 6 กิโลกรัม 3) พันธุ์ก้านยาว ไม่น้อยกว่า 1.5 กิโลกรัม / ไม่มากกว่า 4 กิโลกรัม 4) พันธุ์กระดุมทอง ไม่น้อยกว่า 1.3 กิโลกรัม / ไม่มากกว่า 4 กิโลกรัม 5) พันธุ์นวลทองจันทร์ ไม่น้อยกว่า 1.5 กิโลกรัม / ไม่มากกว่า 4.5 กิโลกรัม 6) พันธุ์พวงมณี ไม่น้อยกว่า 1.0 กิโลกรัม 7) พันธุ์หลงลับแล ไม่น้อยกว่า 1.0 กิโลกรัม 8) พันธุ์อื่น ๆ ที่เป็นพันธุ์ทางการค้า ไม่น้อยกว่า 0.5 กิโลกรัม

นอกจากข้อกำหนดข้างต้น การผลิตทุเรียนให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานความต้องการของตลาด ชาวสวนจำเป็นจะต้องศึกษาหาข้อมูล

โดยเฉพาะการส่งออกไปยังต่างประเทศซึ่งต้องมีการรับรองทั้งมาตรฐาน GAP การเก็บเกี่ยวและปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยว จะทำการเก็บเกี่ยวทุเรียนที่แก่แล้วเท่านั้น โดยสังเกตจากลักษณะของผล และการนับอายุ ลักษณะผลเมื่อทุเรียนแก่จะพบการเปลี่ยนแปลงตามลักษณะดังต่อไปนี้

1. สีเปลือกจะเปลี่ยนจากเขียวสดเป็นสีน้ำตาลหรือเขียวแกมเทา ก้านผลเข้มข้นเป็นสีน้ำตาลคล้ายสาเก ตรงรอยต่อระหว่างก้านผลตอนบนกับก้านผลตอนล่าง (ปลิง) จะบวมใหญ่เห็นรอยต่อชัดเจน

2. ปลายหนามแห้งมีสีน้ำตาลหนามกลางอกร่องหนาค่อนข้างห่าง

3. สังเกตรอยแยกบนพูซึ่งจะเห็นชัดเจน ยกเว้น พันธุ์ก้านยาวจะเห็นไม่ชัด

4. ชิมปลิง ทุเรียนแก่จัด เมื่อตัดขั้วหรือปลิงออกจะพบ น้ำใส ๆ ไม่ข้นเหนียวและเมื่อชิมจะมีรสหวาน

5. การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม ผลทุเรียนที่แก่จัดจะมีเสียงดังหลวม ๆ

การนับอายุก่อนการเก็บเกี่ยวทุเรียนโดยนับจากวันหลังจากดอกบานจนถึงวันที่ผลแก่หรือจะเก็บเกี่ยวได้จะแตกต่างกันตามสายพันธุ์ดังนี้

1. พันธุ์หมอนทองใช้เวลา 140-150 วัน

2. พันธุ์ชะนีใช้เวลา 110-120 วัน 14

3. พันธุ์ก้านยาวใช้เวลา 120-135 วัน

4. พันธุ์กระดุมใช้เวลา 90-100 วัน การนับอายุจะมีความคลาดเคลื่อนเล็กน้อยตามสภาพภูมิอากาศเช่นอากาศร้อนแห้งแล้งทุเรียนจะแก่เร็วขึ้น ฝนตกชุกความชื้นสูงทุเรียนจะแก่ช้า เพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยวในการไม่ผิดพลาดจากการตัดทุเรียนอ่อน เกษตรจะมีการจดบันทึกวันที่ดอกบาน หรือทำเครื่องหมายรุ่นของลูกทุเรียนที่พร้อมกัน ใช้สีเชือกที่แตกต่างต่อการโยงกิ่งในแต่ละรุ่นเพื่อคุณภาพทุเรียนที่ดี

เพื่อรักษาคุณภาพของทุเรียนและมาตรฐานการส่งออกหากเกษตรกรร่วมมือกันในการรักษาคุณภาพของทุเรียนให้มีน้ำหนักตรงตามความต้องการ ป้องกันกำจัดศัตรูที่เข้ามาทำลายผลผลิตอย่างถูกวิธีไม่ทำให้เกิดสารตกค้างในผลผลิต และไม่ยอมให้มีการตัดทุเรียนอ่อนออกสู่ตลาดอย่างเด็ดขาดหากเกษตรกรร่วมมือกันจะช่วยให้ทุเรียนไทยมีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอย่างแน่นอนและจะช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ดียิ่งขึ้น

วิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียนในตำบลกรุงชิง

1. ใช้ไม้ยาวผูกมัดไว้ตรงปลาย และมีตะกร้อรองรับ หากต้องการทุเรียนใดอาจจะใช้มีดตัดข้าวผลจะหล่นลงตะกร้อพอดีจากนั้นจึงวางไว้ที่โคนต้น
2. ใช้คนป็นแล้วตัดผลโยนให้คนข้างล่างซึ่งถือกระสอบอยู่เป็นคนรับ เป็นวิธีที่สะดวก และรวดเร็วแต่ต้องอาศัยความชำนาญมากเพราะอาจเกิดอันตรายได้
3. ปลอ่ยให้ร่วงหล่นมาเอง สวนทุเรียนที่มีต้นสูงทรงใหญ่การเก็บเกี่ยวทำได้ยากจึงนิยมให้ทุเรียนหล่นร่วงลงมาเองแล้วจึงคอยตามเก็บในบริเวณสวน (ชินวัฒน์ ยัพวัฒน์พันธ์, 2551)

กลยุทธ์การรับซื้อทุเรียน ด้านราคา

รูปแบบการซื้อขายทุเรียนจากชาวสวนในตำบลกรุงชิงมีหลายรูปแบบโดยการทำสัญญาล่วงหน้ากับผู้รับซื้อหรือตัวแทนล้งจีนโดยจากการสัมภาษณ์ (สุริยา ถิ่นพระบาท, 2563 พฤตจิรายน) กล่าวว่ารูปแบบการขายทุเรียนส่วนใหญ่นิยมแบบ การเหมาแบบคว่ำหนาม คือการรับซื้อทุกลูก ราคาเดียวกัน ยกตัวอย่าง 150 บาท ทุกลูกทุกหนาม หรือแบบแยกของเสีย ซึ่งปกติคำว่าของเสียของทุเรียนคือ ผลทุเรียนที่มีปัญหาจากตัวหนอนเจาะลูก หรือเป็นโรคทอรูปเทอร์่า ลูกมีขนาดเล็กต่ำกว่า 1.5 กิโลกรัม หรือโตเกิน 7 กิโลกรัม หรือรูปทรงของลูกทุเรียน ไม่สวยเช่นเป็นรูปกิบม้า พูแตก พูเดี่ยว หนามเสีย เป็นต้น โดยเมื่อทำสัญญาแล้ว ล้งหรือพ่อค้าจะส่งมือตัดทุเรียนไปตัดในสวน โดยในสัญญาจะระบุผู้ซื้อคือพ่อค้า ส่วนคนตัดทุเรียน คือ ผู้เก็บเกี่ยว และชาวสวนคือผู้ขาย เพื่อป้องกันปัญหาในเรื่องของการตัดทุเรียนอ่อนแล้วให้เกษตรกรชาวสวนรับผิดชอบ เพราะคนที่ตัดคือผู้เก็บเกี่ยวซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ซื้อจะทำให้ลดปัญหาเรื่องของการตัดทุเรียนอ่อนได้ในระดับหนึ่งจากการสัมภาษณ์เกษตรกร ถึงเรื่องการรับซื้อในบางครั้งยังเป็นปัญหาในเรื่องของสัญญาซื้อขายเพราะรายละเอียดในสัญญากับความเข้าใจระหว่างผู้ซื้อกับเกษตรกรไม่ตรงกันทำให้เกิดการเอาัดเอาเปรียบในเรื่องของการคัดเกรดก่อนนำไปชั่งน้ำหนัก ในบางครั้งถึงขั้นต้องฟ้องร้องกันก็มี ในเรื่องนี้ชาวสวนต้องการให้ภาครัฐเข้าไปช่วยเหลือเพื่อสร้างมาตรฐานข้อตกลงในสัญญาให้ได้มาตรฐานเดียวกันเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของทั้งสองฝ่ายได้

บทสรุปและแนวโน้มทุเรียนไทย

การผลิตทุเรียนของโลกได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากการขับเคลื่อนขยายตัวของ อุปสงค์ของตลาดการค้าและการบริโภคทุเรียนของโลก โดยเฉพาะการขยายตัวของตลาดนำเข้าทุเรียนจากจีน ในปัจจุบัน แหล่งผลิตที่มีการผลิตทุเรียนมากที่สุดเป็นลำดับหนึ่งของโลก ได้แก่ อินโดนีเซีย รองลงมาได้แก่ ไทย มาเลเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตามการผลิตทุเรียนของอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์เป็นการผลิต เพื่อการบริโภคภายในประเทศเป็นสำคัญ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดในเรื่องระบบการผลิตให้ได้คุณภาพและ มาตรฐานการส่งออก สำหรับการผลิทุเรียนของไทยมีจุดเด่นทั้งในด้านคุณภาพและรวมถึงได้มีการจัดระบบ สวนภายใต้ระบบการทำการเกษตรที่ดี ทำให้ทุเรียนไทยได้รับความเชื่อถือด้านคุณภาพ ในตลาดส่งออกทุเรียน ไทยเป็นผู้ถือครองตลาดส่งออกรายใหญ่ในตลาดการค้าทุเรียนโลก โดยเฉพาะการส่งออกทุเรียนสดไปยังประเทศจีน การส่งออกที่ขยายตัวของทุเรียนไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีผลต่อการปรับตัวของราคา ทุเรียนไทยในระดับฟาร์มมากกว่า 3 เท่าตัว ในทศวรรษข้างหน้า คาดว่าอุปสงค์การบริโภคทุเรียนจะยังคง ขยายตัวเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ทั้งเวียดนามและมาเลเซียจะมีการปรับตัวในระบบการผลิตและจะก้าวขึ้นมา เป็นคู่แข่งของไทยในตลาดส่งออกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง โดยเฉพาะการนำเข้าทุเรียนของจีน แม้ว่าทุเรียนจะได้ก้าวขึ้นมาเป็นสินค้าดาวเด่นในช่วงครึ่งทศวรรษที่ผ่านมาทั้งในการเป็นสินค้าผลไม้ ส่งออกที่มีมูลค่าสูงเป็นลำดับหนึ่งของมูลค่าส่งออกผลไม้ไทยโดยรวม แต่การที่ไทยจะรักษาตลาดทุเรียนส่งออก ให้ยั่งยืนและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของภาคเศรษฐกิจภาคการเกษตรนั้น มีความท้าทายอย่างมากในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานให้เป็นห่วงโซ่คุณค่า การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ รวมถึงการเฝ้าระวังป้องกันการฉกฉวยจากผู้ประกอบการข้ามชาติพร้อม ๆ กับการจัดการให้มันัตกรรมหนุนเสริมทั้งในกระบวนการผลิตต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สร้างกลไกขับเคลื่อนและยกระดับทุเรียนไทยให้เป็นสินค้าพรีเมียมพร้อม ๆ กับการเพิ่มคุณค่า และมูลค่าให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในตลาดการค้าทุเรียนโลก

ในปัจจุบันรัฐบาลพยายามส่งเสริมให้เกษตรกรเน้นการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ ออกกฎระเบียบบทลงโทษแก่เกษตรกรที่ตัดทุเรียนไม่มีคุณภาพออกสู่ตลาดแต่แท้จริงแล้วยังมีกลอุบายจากการพยายามทำลายระบบตลาดเพื่อให้ราคาทุเรียนต่ำลง การค้าทุเรียนของไทยกำลังเป็นที่จับตามองของพ่อค้าต่างชาติ ความพยายามที่จะเข้ามาควบคุมระบบกลไกการตลาดหากหน่วยงานรัฐไม่เข้าดูแลอย่างจริงจังอาจส่งผลเสียต่อเกษตรกรในอนาคต โอกาสที่เกษตรกรชาวสวนทุเรียนจะ

ลืมหืมตาได้ อาจเป็นระยะเวลาสั้น ๆ หากหน่วยงานรัฐไม่รีบเข้ามาวางระบบการส่งออกทุเรียน ให้ศักยภาพไม่ถูกรบงาบจากนายทุนต่างชาติโดยทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือบูรณาการ การกิจเข้าด้วยกันจึงจะช่วยให้ชาวสวนทุเรียนกรุงชิงและที่อื่นๆ สามารถอยู่คู่เกษตรกรไทยอย่าง ยั่งยืน

บรรณานุกรม

การจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออก. (2563). กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร. [Online]. Available : <http://www.ttmed.psu.ac.th/> [6 พฤศจิกายน 2563].

การบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ. (2563). สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด นครศรีธรรมราช. [Online]. Available : <https://www.opsmoac.go.th/nakhonsithammarat-dwl-preview-421291791913>.

ชินวัฒน์ ยัฒณพนธ์. (2551). **ทุเรียน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะเกษตร ภาควิชาพืชสวน. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวง เกษตรและสหกรณ์.

บดีนทร์ ชะตะเวที. (2559). **ทุเรียนราชาแห่งผลไม้ไทย**. คณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. [Online]. Available : <http://www.ttmed.psu.ac.th/> [5 พฤศจิกายน 2563].

สมพร อิศวิลานนท์. (2561). **สถานการณ์การผลิตและการบริโภคทุเรียนของโลกและการส่งออกทุเรียนของไทย**. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). สถานการณ์สินค้า เกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2562. [Online]. Available : <http://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/prcaidata/files/sale%20product%2062.pdf>.

อรรวรรณ วัฒนยมนาพร. (2562). ลิ้งจิ้น : การครอบงำการค้าผลไม้ไทย. [Online].Available :
http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/article/thai_fruit.pdf

Pakawadee Sermsappasuk, (2013). **Durian: Nutrition Facts and Pharmacology.**
Songkla Med J 2013;31(2):83-90.

ผู้เขียน

จรุ ถิ่นพระบาท

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๒๘๐

Email : jaru_thi@nstru.ac.th